

betreft: rondetafelgesprek "Wet arbeidsmarkt in balans" 3 december 2018

Geachte leden van de vaste commissie voor SZW,

Als voorzitter van VAAN met een kleine 1100 gespecialiseerde arbeidsrechtadvocaten als leden, heeft, de afgelopen jaren de Wwz en nu, de Wab onze grote aandacht. De VAAN-VvA werkgroep internetconsultatie Wab heeft dan ook zeer gedetailleerd gereageerd op de internetconsultatie, zoals terecht aangehaald in het advies van de Raad van State. Voor zover u daarvan niet reeds hebt kennis genomen, hoop ik van harte dat u dat alsnog doet aangezien daaruit exact blijkt welke knelpunten wij zien in de Wab. Verder verwijs ik naar het Evaluatieonderzoek ontbindingspraktijk WWZ 2015-2018¹, waaruit blijkt dat sinds de WWZ 4x zoveel ontbindingsverzoeken worden afgewezen als voor de Wwz. Vast blijkt dus vaster geworden te zijn.

Om ervoor te zorgen dat u naast deze meer gedetailleerde input ook de gevraagde reflectie krijgt op het wetsvoorstel Wab, wil ik u graag een beeld geven van hoe de achterban in grote lijnen aankijkt tegen de het wetsvoorstel Wab. Daartoe heb ik de afgelopen week een korte enquête uitgezet, waarop binnen 24 uur 119 reacties binnenkwamen. Voor een groter onderzoek ontbrak het helaas aan tijd. Toch past het beeld dat deze enquête oplevert bij het beeld dat ik kreeg tijdens diverse bijeenkomsten met VAAN leden in de afgelopen maanden.

Een kleine meerderheid van de respondenten is van oordeel dat de Wab overwegend een verbetering oplevert voor wat de onder de Wwz bestaande knelpunten betreft. Als grootste verbetering van de Wab voor de arbeidsrechtpraktijk wordt door de overgrote meerderheid (70%) de introductie van de cumulatiegrond (i-grond) genoemd. Bij de vraag naar het grootste knelpunt van de Wab voor de arbeidsrechtpraktijk ontstaat een zeer gedifferentieerd beeld met uiteenlopende knelpunten. Door ruim 20% van de respondenten wordt de vergoedingen genoemd, door ruim 10% de proeftijd en door 10% de i-grond. De overige zorgpunten zijn zeer divers. Als grootste manco van de Wab (in de zin van: wat wordt niet geregeld wat wel geregeld had moeten worden, of wat wordt nu geregeld, maar op onjuiste wijze) worden (in gelijke percentages van steeds ruim 10%) genoemd: de verlenging van de proeftijd, de complexiteit van het ontslaggrondenstelsel, de transitievergoeding, de ongewijzigde loondoorbetalingsplicht bij ziekte en in mindere mate de i-grond en payroll en nog wat overige diverse punten.

Op persoonlijke titel voeg ik daaraan het volgende toe: het beeld dat dezer dagen in de media is geschetst, te weten dat niet duidelijk is waarvoor de verlengde proeftijd een oplossing biedt en dat sterk betwijfeld wordt of die verlengde proeftijd zal leiden tot meer vaste arbeidsovereenkomsten, deel ik. Maar net als bij de totstandkoming van de Wwz werd gehoopt dat die wet tot meer vaste contracten, zou het effect van de Wab wel eens heel anders kunnen zijn.

Ook al ziet een aantal onderdelen van de Wab er op het eerste gezicht als een verbetering uit, de regelgeving wordt met bijvoorbeeld de introductie van de extra vergoeding, een ingewikkelde definitie van payroll en een plotselinge pensioenplicht in mijn ogen nog weer complexer. Door nu zonder voldoende parallelle maatregelen op het vlak van de fiscaliteit en het sociaal

¹ Prof. mr. dr. A.R. Houweling, mr. dr. P. Kruit, mr. I.H. Kersten, 'Evaluatieonderzoek ontbindingspraktijk WWZ 2015-2018, Tijdschrift Arbeidsrecht Praktijk 2018/7

verzekeringsrecht aanpassingen in het arbeidsrecht door te voeren, zou het effect heel goed kunnen zijn dat flex opnieuw flexibler wordt, en wel "buiten het arbeidsrecht om". De realiteit is immers dat er steeds weer nieuwe werkvormen ontstaan waarbij de bescherming lager is dan door velen maatschappelijk wenselijk wordt geacht. De brief van Minister Koolmees van 26 november 2018 betreffende de voortgang uitwerking maatregelen 'werken als zelfstandige' baart mij ook zorgen. Daaruit blijkt immers dat de uitwerking van de bescherming van de onderkant van de zzp-markt vertraging oploopt. Tegelijkertijd wordt in een complexe bijlage gepoogd het gezagscriterium te verduidelijken, welke uitwerking in het handboek loonheffingen van de Belastingdienst terecht moet komen. In de brief van 26 november 2018 lijkt de Minister eraan voorbij te gaan dat, zoals de Raad van State wat mij betreft terecht heeft opgemerkt, het verlenen van bescherming in de Wab nog steeds is gekoppeld aan de vorm waarin de arbeid wordt verricht.

Alhoewel uit de enquête blijkt dat het merendeel van de respondenten meent dat de Wab overwegend een verbetering oplevert voor wat de onder de Wwz bestaande knelpunten, betekent dat nog niet dat de Wab het beoogde resultaat zal hebben van meer balans op de arbeidsmarkt. Ik vrees dat pas echt meer balans op de arbeidsmarkt zal kunnen ontstaan als niet langer de juridische contractsvorm waarin arbeid wordt verricht bepalend is voor het type bescherming van de werkende. Ik ben verheugd dat de Minister de adviescommissie regulering van Werk heeft ingesteld. Mijn wens is dan ook dat de Minister alsnog met een samenhangend pakket aan maatregelen komt met een goed doordachte, meer fundamentele visie op de arbeidsmarkt. Daarvan is op dit moment helaas nog onvoldoende sprake. Er wordt te veel op incidentele basis gezocht naar adhoc-oplossingen. Tot dat moment is aanpassing van het wetsvoorstel Wab op de door de VAAN-VvA werkgroep internetconsultatie genoemde punten vereist.

Hoogachtend,

Charlotte E. Dingemans
voorzitter VAAN